

ГОДИШЕН ОТЧЕТ
ЗА ДЕЙНОСТТА НА
ОБЛАСТЕН СЪВЕТ ПО ПРЕВЕНЦИЯ НА ДОМАШНОТО НАСИЛИЕ
В ОБЛАСТ РАЗГРАД ЗА 2017 г.

Резюме:

Областният съвет за превенция на домашното насилие в област Разград има няколко предимства: съществува засилено сътрудничество между институциите; направени са сериозни инвестиции в социален капитал; увеличен е административният капацитет; улеснени са процедурите на взаимодействие и координация.

През 2017 г. беше обсъдена на заседание на Областният съвет Програма за превенция на домашното насилие в учебните заведения, одобрена със заповед на областния управител на Разград. Съществува работещ механизъм за участие на всички институции за разрешаване на всяка ситуация с домашно насилие, което отчитаме за важен елемент.

Специална благодарност можем да отправим към професионалистите, които са ангажирани активно с участие в процеса на превенция на домашното насилие.

Можем да отчетем за успех подготовка на анализ, който представя тенденциите в работата на институциите, техните нагласи и възприятия относно прилагането на ЗЗДН през последните три години. Необходима е по-силна взаимопомощ, откритост и сътрудничество на компетентните органи в тази област.

Нашите юристи, психолози, социални работници, сътрудници и доброволци са най-ценния капитал срещу домашното насилие.

Специално признание за неуморната работа заслужават съдиите, прокурорите, полицейските служители, социалните работници. Отличаваме специално приноса на образователните институции, юридическите среди и адвокатурата. Необходимо е да отбележим професионализма на медицинските специалисти – лекари, медицински сестри, болнични заведения и центрове. Верни партньори в процеса са журналистите и средствата за масова информация.

Високо признание и благодарност заслужава екипът от професионалисти на Консултативния център по проблемите на домашното насилие в Разград, който прилага богата палитра от услуги за жертви и извършители на домашно насилие. Сериозен е приносът на Центъра за координиране на действията на компетентните институции и при организиране на обучения.

Важно е да се отбележи ключовата роля на полицейските служители, съдиите, прокурорите и социалните работници, като основен гарант за ефективно приложение на ЗЗДН. Продължава да бъде на дневен ред засилване ролята на образователните специалисти, здравните власти и представителите на юридическата гилдия. Специалистите от тези професионални групи продължават да бъдат неизползван ресурс в процеса на превенция на домашното насилие.

Ние оценяваме необходимостта от периодични обучения за професионалисти, целенасочена подкрепа за жертвите на домашно насилие; засилен контрол при спазване на съдебните решения за извършители на домашно насилие, изграждане на Кризисен център и широка образователна просвета.

Приносът на Областния съвет е отбелязан в Доклад за предприетите мерки по прилагането на Плана за действие за изпълнение на Заключителните препоръки към Република България, отправени от Комитета на ООН, за премахване на дискриминацията по отношение на жените (CEDAW).¹

I. Организационно развитие

През изминалата 2017 г. продължи организационното развитие на Областния съвет за превенция на домашното насилие в област Разград. Проведени бяха редовни заседания на Съвета и на Областен оперативен екип (ООЕ).

Областен оперативен екип (ООЕ) проведе заседание на 1 юни 2017 г. в зала 712 на Областна администрация Разград.

Редовно заседание на Областния съвет за превенция на домашното насилие (ОСПДН) в област Разград се проведе на 29 юни 2017 г. в залата на Общински съвет Разград. Основните решения включват актуализиране състава на ОСПДН, промени на ротационен принцип в състава на Областния оперативен екип към ОСПДН. Представена беше Програма за превенция на домашното насилие в учебните заведения.

Отчетът за 2016 г на плана за 2017 г. за дейността на ОСПДН бяха приети чрез прилагане на процедура за вземане на неприсъствено решение (м. 08.2017 г.). Приет беше Правилник за дейността на ОСПДН, който замени Статута на Съвета, одобрен със заповед № ОКД-16-02/02.06.2016 г. на Областния управител на област Разград.

Областният съвет за превенция на домашното насилие в област Разград през 2017 г. беше посочен като добра практика в приетия на заседание на Министерския съвет на Република България Доклад за предприетите мерки по прилагането на Плана за действие за изпълнение на Заключителните препоръки към Република България, отправени от Комитета на ООН, за премахване на дискриминацията по отношение на жените (CEDAW). Предложението направиха съвместно Областна администрация Разград и Сдружение „Център на НПО в Разград”.

Важна част от дейността на Съвета е стимулиране на партньорството, укрепване на капацитета на членовете и развитие на вътрешно групова динамика, която повишава ефективността. През месец декември 2017 г. беше организирана периодична оценка на приложение на Закона за защита от домашното насилие от членовете на Областния съвет. Първа, втора и трета оценка на приложение на ЗЗДН са осъществени през 2011 г., 2013 г. и 2015 г.

За подготовка на отчета за дейността за 2017 г. беше поискано съдействие от основните институции на областно ниво, които имат функции по управление и надзор и могат да обработват информация за години назад.

II. Обобщена информация от работата на отговорните институции и на неправителствения сектор по прилагането на ЗЗДН през последните три години 2015 – 2017 г.:

1. Обобщена информация за ОДМВР Разград за последните три години: 2015 – 2017 г., за работата по случаи на домашно насилие и прилагане на Закона за защита от домашно насилие:

¹<https://www.mlsp.government.bg/index.php?section=POLICIESI&I=409>

	Показатели	2015 г.	2016 г.	2017 г.
1.	Постъпили заповеди по ЗЗДН за последващ контрол	64 бр.	71 бр.	39 бр.
2.	Жертви на домашно насилие – (във връзка с точка 1)	54 жени 1 дете	67 жени 3 деца	35 жени 2 деца
3.	Съставени предупредителни протоколи, на основание чл. 65, ал. 2 от ЗМВР.	64 бр.	78 бр.	39 бр.
4.	Проведени беседи с извършители на домашно насилие	70 бр.	90 бр.	69 бр.
5.	Оказани съдействия на жертви на домашно	64 бр.	53 бр.	37 бр.
6.	Регистрирани сигнали за домашно насилие	45 бр.	49 бр.	87 бр.
7.	Отработени преписки	32 бр.	32 бр.	28 бр.
8.	Образувани досъдебни производства по чл. 296 на НК.	8 бр.	12 бр.	24 бр.

Анализът на данните показва интересни тенденции, които е необходимо да бъдат изследвани:

- Най-много издадени заповеди за съдебна защита по ЗЗДН има през 2016 г., като през следващата 2017г. намалението е със 50%.
- Може да се направи извод, че за 2017 г. с около 55% е намалял броят на издадените заповеди по ЗЗДН спрямо 2016 г. и с около 61% спрямо 2015 г. (По отношение на точка 1);
- Запазва се тенденцията жертви на домашно насилие да бъдат предимно жени (По отношение на т. 2).
- По отношение на брой регистрирани сигнали през 2017 г. се наблюдава тенденция на увеличаване на сигналите с около 56% спрямо 2016 г. и с 52% спрямо 2015 г. Тенденцията е обратно пропорционална на брой на постъпилите заповеди за последващ контрол по т.1.
- Наблюдава се възходяща тенденция по отношение на образуваните досъдебни производства - през 2017 г. техният брой е два пъти по-голям спрямо 2016 г. и три пъти – спрямо 2015 г.
- Интересно е да се проследят процесите по приложение в ЗЗДН в 4 РУ към ОДМВР Разград, които са в гр. Разград, гр. Лозница, гр. Кубрат и гр. Исперих. Съпоставяне на данни и резултати в 4 районни управления би дало допълнителни нюанси в обобщената информация за полицейската дейност на областно ниво.

2. Обобщена информация за прокуратурите от Разградски съдебен регион за последните три години (2015 – 2017), за работата по случаи на домашно насилие и прилагане на Закона за защита от домашно насилие:

2.1. Районна прокуратура – гр. Разград.

През **2015 г.** в РП- гр. Разград са наблюдавани 4 ДП за престъпления по чл. 296 от НК, касаещи осъществено домашно насилие, като към края на 2015г. са приключени. Решенията по актовете се разпределят по следния начин:

1. Внесени с обвинителен акт в РС-гр.Разград – 2 досъдебни производства.
2. Внесени по реда на чл.78а от НК - 1 дело.
3. Прекратени - 1 досъдебно производство.

Наложените наказания на предадените на съд лица, са както следва:

1. Две наказания „Глоба“, в размер на 4 000 лева по дела, едно внесено за разглеждане по реда на чл.78а от НК, и едно дело внесено за разглеждане с обвинителен акт, размера на наложеното наказание е 1 000 лв.

2. Едно наказание „Лишаване от свобода условно“, внесено за разглеждане с обвинителен акт в съда.

През **2016 г.** в РП- гр. Разград са наблюдавани 5 ДП за престъпления по чл.296 от НК, касаещи осъществено домашно насилие, като към края на 2016 г. са приключени. Решенията по актовете се разпределят по следния начин:

1. Внесени по реда на чл.78а от НК - 3 дела.
- 2 .Прекратени - 2 досъдебни производства.

Наложените наказания на предадените на съд лица, са както следва:

1. Три наказания „Глоба“, в размер на 3500 лева по дела, внесени за разглеждане по реда на чл.78а от НК.

През **2017 г.** са наблюдавани 16 ДП за престъпления по чл.296 от НК, касаещи осъществено домашно насилие, като към края на 2017 г. 12 от тези досъдебни производства са приключени, а 4 са останали неприключени.

Решенията по актове се разпределят по следния начин:

1. Внесени е обвинителен акт в РС-гр.Разград - 3 досъдебни производства.
2. Внесени по реда на чл.78а от НК - 1 дело.
3. Прекратени - 6 досъдебни производства.
4. Спрени - 2 досъдебни производства.

Наложените наказания на предадените на съд лица, са както следва:

1. Три наказания „Пробация“ от делата, внесени за разглеждане е обвинителен акт в съда.

2. Едно наказание „Глоба“ в размер на 1000 лева по делото, внесено за разглеждане по реда на чл.78а от НК.

2.2. Районна прокуратура – гр. Исперих

Таблица 2: Обобщена информация за РП Исперих за последните три години: 2015 – 2017 г., за работата по случаи на домашно насилие и прилагане на ЗЗДН:

	Показатели	2015 г.	2016 г.	2017 г.
1.	Брой регистрирани сигнали за домашно насилие	9	27	13
2.	Брой обработени преписки	0	27	13
3.	Брой образувани и наблюдавани досъдебни производства (приключени и неприключени)	3	7	11
4.	Брой образувани и разгледани съдебни дела	3	7	10
5.	Брой прекратени съдебни дела	0	0	0
6.	Брой решени по същество съдебни дела	3	7	10
7.	Брой влезли в сила съдебни актове	3	4	10
8.	Брой жертви на домашно насилие:	- жени:11бр. - мъже: 2 бр. - деца: 0 бр.	- жени:26 бр. - мъже: 8 бр. - деца: 1 бр.	- жени: 24 бр. - мъже: 5 бр. - деца: 9 бр.

Тенденцията показва, че случаите на домашно насилие в района на Районна прокуратура – гр. Исперих се увеличават с всяка изминала година. Такива са очакванията и за 2018 и 2019 г.

2.3. Районна прокуратура – гр. Кубрат

- през **2015 г.** в РП-Кубрат са водени две ДП, образувани за престъпление по чл. 296, ал. 1 от НК. Двете производства са прекратени на основание чл. 243, ал. 1, т. 1 във вр. с чл. 24, ал. 1, т. 1 от НПК;

- през **2016 г.** РП-Кубрат е образувана една преписка по постъпила жалба за неизпълнение на Заповед за защита срещу домашно насилие. След извършване на проверка е постановен отказ от образуване на наказателно производство, тъй като е установено, че липсват данни за извършено престъпление по чл. 296 от НК.

- през **2017 г.** в РП-Кубрат са образувани три преписки по постъпили жалби с оглед извършено престъпление по чл. 296 от НК. След извършване на проверка е постановен отказ от образуване на наказателно производство по една от преписките, тъй като е установено, че липсват данни за извършено престъпление по чл. 296 от НК.

След извършване на проверка втората преписка е изпратена по компетентност на РП-Разград, тъй като е установено, че се касае за извършено престъпление по чл. 296 от НК на територията на гр.Разград.

След извършване на проверка по третата преписка същата се намира при наблюдаващия прокурор и престои произнасяне по същество в едномесечния срок.

Следва да се отбележи, че през последните години значително са намалели случаите на постъпили в РП-Кубрат сигнали за извършено престъпление по чл. 296 от НК.

3. Обобщена информация за съдилищата от Разградски съдебен регион за последните три години (2015 – 2017), за работата по случаи на домашно насилие и прилагане на Закона за защита от домашно насилие.

Окръжен съд Разград изготви подробна справка за разгледаните и приключили съдебни дела по ЗЗДН в трите съдилища в рамките на съдебния район (приложение № 2 към отчета).

3.1. Информация за образуваните дела по ЗЗДМ в Районен съд Разград за 2017 г.

За 2017 г. в Районен съд Разград са образувани и разгледани 19 дела по Закона за защита от домашното насилие. От тях пет са прекратени и 14 са решени по същество. Причини за отлагане на делата са оттегляне на молбата, пропускане на срока /с 3 години/, смъртта на пострадалата. По едно от делата молбата е оставена без уважение.

В останалите случаи със съдебно решение са наложени мерките за защита, предвидени в чл.5 от ЗЗДН. По всички тези дела е наложена мярката по чл.5, ал.1 т.1 от ЗЗДН – задължаване на извършителя да се въздържа от извършване на домашно насилие, както и мярката по чл.5, ал.1, т.3 от ЗЗДН – забрана на извършителя да приближава жилището, местоработата и местата за социални контакти и отдиш на пострадалото лице. В решенията по голяма част от делата е наложена и мярката по чл.5, ал.1 т.5 – задължаване на извършителя на насилието да посещава специализирани програми, като във всички тези случаи ответниците са насочвани към Сдружение „Център на НПО в Разград“, които единствени работят по такава програма. По три от делата е поискано и съдът е постановил отстраняване на извършителя от съвместно обитаваното жилище, а в едно от решенията временно е определил местоживеенето на детето при пострадалия родител.

По 13-те дела, по които съдът е приел, че има извършено домашно насилие, е наложил и глоба по чл.5, ал.3 от ЗЗДН.

По едно от тези дела молител е бил непълнолетен гражданин, респ. молбата е подадена срещу родител.

4. Информация за работата на дирекциите „Социално подпомагане” по случаи на домашно насилие през 2017 г.

През 2017г. от 4 дирекции за социално подпомагане /ДСП/ в област Разград са идентифицирани **28 жертви на домашно насилие**, в това число **9 жени и 19 деца**. По 7 от случаите на деца, жертви на домашно насилие, ДСП-Исперих е предприела действия по чл. 8, т. 4. от ЗЗДН. За 2 от случаите на деца в териториалния обхват на ДСП-Разград е предприета спешна мярка за закрила по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето/ ЗЗДт/ „настаняване извън семейството“.

13 деца, жертви на домашно насилие, са насочвани към социални услуги в общността /ЦОП, ЦСРИ/, от където постъпва обратна информация за развитието на случая.

За 3 случая е предприемана мярка за закрила настаняване в Кризисен център.

През 2016 г. са идентифицирани **18 жертви на домашно насилие**, в това число **7 жени и 11 деца**. По 4 от случаите на деца, жертви на домашно насилие, ДСП-Исперих е предприела действия по чл. 8, т. 4. от ЗЗДН .

10 деца, жертви на домашно насилие са насочвани към социални услуги в общността /ЦОП, ЦСРИ/, от където постъпва обратна информация за развитието на случая.

През 2015 г. са идентифицирани 18 жертви на домашно насилие, в това число **4 жени и 14 деца**. По 2 от случаите на деца, жертви на домашно насилие, ДСП-Исперих е предприела действия по чл. 8, т. 4. от ЗЗДН .

13 деца, жертви на домашно насилие са насочвани към социални услуги в общността /ЦОП, ЦСРИ, /, от където постъпва обратна информация за развитието на случая. За 4 случая е предприемана мярка за закрила настаняване в Кризисен център.

Извежда се като тенденция, че случаи на домашно насилие посочени по-горе се регистрират и работят предимно в 3 общини – Разград, Исперих и Лозница.

В посочените години /2015г., 2016г. 2017г./ няма регистриран случай на домашно насилие в ДСП – Кубрат, а в ДСП – Самуил е само 1 през 2016 г.

Прави впечатление, че когато се предприема като мярка за закрила настаняване на деца придружени от майка в социална услуга Кризисен център, същите напускат услугата в рамките на няколко дни или седмица и се връщат в дома си, като в повечето случаи възстановяват взаимоотношения с насилника, не желаят да ползват последващи консултации в социална услуга ЦОП или ЦСРИ.

В Дирекциите „Социално подпомагане“ – Отдел за закрила на детето постъпват сигнали, които се регистрират като сигнали за насилие над деца. Голяма част от тях са свързани с т.нар. пренебрегване/неглижиране. При оценка на рисковете за един случай се наблюдава наличие на няколко вида насилие, т.е. не може в чист вид да се идентифицира само физическо насилие, или само домашно насилие, обикновено при един случай са налице проявни форми на различни видове насилие. В тази връзка при работа по случай на насилие се извежда като водещ един вид насилие, но се оценява и работи комплексно с последици от няколко вида насилие.

При постъпване на сигнал за насилие социалните работници от Дирекциите „Социално подпомагане“ провеждат незабавна проверка и кризисна интервенция. За всички случаи на установено насилие се уведомява Районна прокуратура.

В отдел „Хора с увреждания и социални услуги“ има създаден регистър на лицата, жертви на домашно насилие (заведен от 2015 г.). Към момента в регистъра се водят 18 лица. За всяка постъпила молба двама социални работника посещават адресът и след това изготвят доклад за констатираните обстоятелства и направените консултации с лицето. Докладът се съхранява към преписката на лицето.

Същите са консултирани за възможностите за социално подпомагане и ползване на социални услуги, но не са изявили желание и потребност от ползване на такива. Възможностите за настаняване в Кризисен център не се възприемат от лицата като услуга, която би разрешила проблема им. Голяма част от тях не желаят да напуснат семейното жилище и да променят обичайния си ритъм на живот.

5. Информация за работата на неправителствени организации по случаи на домашно насилие през 2017 г.

През 2017 г. **Център за обществена подкрепа (ЦОП) към Сдружение „ЖАНЕТА“** е работило общо по **9 случая на деца преживели домашно насилие**. По направлението първоначално работата е насочена към създаване и поддържане на доверителна връзка между екипа, работещ по случая и потребителя. Оказва се психологическа подкрепа за стабилизиране на емоционалното състояние и натрупаното напрежение. Оказва се подкрепа за преодоляване на притеснения, тревоги, страхове и негативни чувства, превенция на рисковото поведение - натрупване и проява на гняв и агресия. Повишаване на самооценката, възстановяване на чувството за безопасност и сигурност. Обратна връзка от класен ръководител за посещаемостта, поведението на детето в училище, справяне с учебния материал, отношение на ученици и връстници. Оказва се психологическа подкрепа за преодоляване на травмата от преживяното насилие, както и превенция от създаване на контакти, водещи до заплаха за сигурността, безопасността и здравето.

Децата преживели насилие се включват и в групова работа в ЦОП, целяща изграждане на умения за общуване, взаимодействие с връстници, социализация.

В някои от случаите децата , преживели домашно насилие се извеждат и настаняват в приемни семейства или Центрове за настаняване от семеен тип. В тези случаи ние работим и със семействата и с персонала – обучение относно спецификата в поведението на детето след преживяно насилие и раздяла със семейството.

ЦОП залага още на информационни кампании, целящи повишаване гражданската отговорност за превенция на насилието чрез подготовка и провеждане на беседи и срещи с представители на заинтересованите страни, общности, организации.

Центърът си взаимодейства със специалисти, които са от значение по конкретния случай на насилие – лекари, директори на училища, учители и др. Специалистите в ЦОП търсят възможности за разширяване на партньорството с различни институции и развитие на компетентност за разпознаване и адресиране на проблеми, свързани с насилие спрямо деца и техните семейства.

В работата си по случаи на домашно насилие, там където насилието касае пълнолетно лице лицата са насочвани към Сдружение „Център НПО в Разград“.

Двама психолози от ЦОП са квалифицирани за извършване на Кризисна интервенция при жертви на насилие.

Информация за активната дейност на Сдружение „Център НПО в Разград“ е посочена във всички точки на раздел III.

III. Информация за реализирани дейности по изпълнението на План за дейността на ОСПДН през 2017г. и приемане на план за 2018 г.

1. Програми и мерки за превенция на домашното насилие в региона

1.2 Обучение на ученици за разпознаване на домашното насилие. Срещи със специалисти – МВР, Районен съд, адвокати, отдели "Закрила на детето" в часовете на класа.

През 2017 г. Сдружение “Център на НПО в Разград” реализира проект „Агресия, тормоз, насилие..в нашето училище”. Една от целевите групи в него са деца и младежи от област Разград. Реализираха се редица дейности които бяха насочени за по-лесното разпознаване на домашното насилие от ученици.

Обучение: „Агресия, насилие, тормоз...Домашното насилие в училище? – Подготовка и одобряване на образователна програма в учебните заведения: В обучението като гости се включиха представители на съда, прокуратурата, полицията и социалните служби, които работят по приложението на Закона за защита от домашното насилие. На тренинга присъстваха и педагогически специалисти от две детски градини в Разград и Самуил. Целта на обучението е да се научат да различават белезите на дете – жертва на домашно насилие, да се запознаят с клаузите от Закона за домашното насилие, които касаят случаи в училище, както и да се научат за разпознават различните форми на домашно насилие. В края на обучението участниците, чрез препоръки и предложения, подготвиха първи вариант на Програма за превенция на домашното насилие в училища и детски градини. Участниците попълниха карта за оценка, в която споделиха своите впечатления от изминалите дни. В резултат на проведеното обучение има две публикации в местни медии. Чрез обучението се повишиха знанията и уменията на деца – ученици и младежи и са запознати с видовете домашно насилие, както и най-често срещаните прояви.

„Живот без насилие!” пътуващ театър – През месец май 2017 г. пътуващ театър „Живот без насилие” посети седемте общини на област Разград. 316 младежи станаха съучастници на актьорите, които пресъздадоха два сюжета на истински истории на жертви на домашно насилие, публикувани в издадения през 2015г. Доклад „Иновативни походи и добри практики по темата за домашното насилие”. Деца и младежи, както и педагогически специалисти, повишиха своята образователна култура по темата, чрез интерактивни методи (игри, филми и въпроси).

Център за обществена подкрепа (ЦОП) към Сдружение „ЖАНЕТА” развива дейности, насочени към широката общественост. Тези дейности са свързани с превенция на различни рискови фактори в това число и насилието над деца.

Експерти от ЦОП провеждат беседи тренинги и обучения на деца от училища и детски градини с различна тематика, а тези касаещи домашното насилие са: Агресията като явление, видове и последици; Какво трябва да знаем за насилието?; Здравословен начин на живот; Позитивното възпитание: Как с любов и уважение да наложим на детето граници?” /обучение за родители и за педагогически персонал/.

Провеждат се кампании, целящи повишаване на обществената чувствителност към правата и закрилата на децата и включване на заинтересованите страни в дейности по оказване на подкрепа на децата и семействата в общността.

1.3 Програма за обучение на Директори на основни и средни училища за адекватна реакция при идентифициране на домашното насилие

Подготвена е Програма за превенция на домашното насилие в учебните заведения. В рамките на дейността се подготвиха и проведоха две работни срещи с участието на представители от образователните институции за обсъждане структурата и съдържанието на програмата.

Целта на програмата е, чрез интерактивни методи децата да се запознаят с различни прояви на домашно насилие; да разберат кое е добро и кое не, според законите на моралните човешки права (неписаните закони на хората). През месец май 2017 г. е изпратено писмо до Атанас Дончев, Началник РУ на МОН Разград. В него е предложено Програмата да бъде разпространена до училища и детски градини в областта, за да се запознаят с нейната структура и съдържание. Предоставена е възможност да се предложат и промени в нейното съдържание. Получено е становище от няколко директори на училища, че програмата е разгледана по време на училищен съвет и приета от учителите, като структуриран и съдържателен документ. Програмата е обсъдена на заседание на Областен съвет по превенция на домашното насилие към областния управител на област Разград (29.06.2017 г.) и впоследствие е одобрена със Заповед № ОКД-16-004/29.08.2017 г. на областния управител.

1.4 Обучение на класни ръководители и учители за разпознаване признаци на домашно насилие. Получаване на обратна връзка, чрез попълване на анкетни карти.

22 учители от област Разград се включиха заедно с ученици, в проведено през месец февруари 2017 г. обучение, което беше ново предизвикателство за всички. През месец април 2017 г. се проведе работно посещение в град Плевен с цел образователните институции, съд, прокуратура, полиция, медицински лица и социални работници да обменят опит и добри практики по темата за включване на младите хора в процеса на превенция на домашното насилие. При провеждане на работната среща бяха обсъдени структура, основни тези и послания в Програма за превенция на домашното насилие в училища и детски градини. По време на посещението бяха проведени три индивидуални срещи: ОС Плевен, ОД на МВР Плевен, областна администрация – Плевен с участие на представители от образователни институции и НПО сектора.

По време на Работната среща в Окръжен съд Плевен беше представена статистика на делата и са дискутирани основни трудности, които срещат съдиите при прилагане на ЗЗДН. Обсъдени са актуални въпроси, свързани с образуване на дела по ЗЗДН, прекратяване, както и приключване със споразумение.

Работната среща в ОД на МВР Плевен беше открита от комисар Петър Енчев, който подчерта, че Сдружение "Център на неправителствени организации в Разград", е събрало куража и е сформирало мотивиран екип от експерти за една от най-трудните и тясно специализирани области – превенцията на домашното насилие. "Надявам се, че планираните по проекта мероприятия, посветени на проблемите на полицията и превенцията на престъпността, ще са актуални за служителите на ОДМВР - Плевен.". В работната среща участваха административен ръководител на Районна прокуратура – Плевен, прокурор Владимир Николов, районен прокурор Пламен Петков, служители от сектор „Охранителна полиция“ при ОДМВР – Плевен и инспектори от детска педагогическа стая в сектор „Противодействие на криминалната престъпност“ при ОДМВР – Плевен и всички РУ при ОДМВР – Плевен.

113 представители на училища и НПО от област Плевен участваха в работната среща в Областна администрация Плевен. Срещата премина структурирано, а участниците изразиха одобрения на предложения първи вариант на изготвената програма. Обмяната на опит между институциите е добра възможност, чрез която се обсъжда професионалната работа по конкретни случаи. По време на работната среща се търсиха отговори на въпросите какво е редно да правим и каква е границата на морала и закона!

Можем ли да конкретизираме неписаните права на човешкия род. Бе обсъдена структурата, основните тези и послания в Програма за превенция на домашното насилие в училища и детски градини, която в момента екипа на проекта подготвя, за да е в подкрепа на образователните институции.

При организираната работна среща и обучение участниците попълват две анкетни карти: За оценка на проведеното събитие, което използваме за подобряване на нашата работа и анкетна карта „Да споделя и аз“, която е разработена от Проф. Нели Бояджиева и вече 3 години оценява степента на познаване и приложение на ЗЗДН от ангажираните институции.

2. Обсъждане и изследване на актуални теми по превенция на домашното насилие – Актуални теми по превенция на домашното насилие са обсъждани по време на заседания на ООЕ и ОСПДН и на редица работни срещи, форуми, конференции, семинари и др. събития, организирани от Сдружение „Център на НПО в Разград“. По инициатива на сдружението периодично на членовете на ОСПДН се изпраща актуална и полезна информация в областта на превенцията на домашното насилие.

3. Мониторинг и контрол върху развитието и предоставянето на услуги за жертвите на домашно насилие.

3.1 Осъществяване на пряк контрол върху качеството на предоставяните услуги. Издаване на годишен доклад за нивото на предоставяните услуги на територията на област Разград. – Сдружение „Център на НПО в Разград“ изготвя всяка година Годишен доклад за своята дейности, който предоставя на Министерство на правосъдието и публикува на интернет страницата си. За изминалата 2017г. Докладът е в процес на подготовка и следва да се публикува в края на месец март 2018г.

3.2 Периодичен мониторинг на нивото на удовлетвореност на ползвателите на услуги (жертви на домашно насилие): срещи, интервюта, анкетни карти. – Жертвите на домашно насилие провеждат периодични срещи с експерти в Консултативния център: психолог, юрист и социален консултант. Чрез лични срещи, разговори и интервюта ние проследяваме нивото на удовлетвореност от ползването на нашите програми, както и развитието на случая, след изтичане на Заповедта за незабавна защита.

3.3 Проследяване и наблюдение на жертви на домашно насилие с наложени мерки по чл. 5, ал. 1, т. 6 от ЗЗДН. – Сдружението има изградена методика за работа с жертви на домашно насилие. След включване в програмата те провеждат безплатни консултации с експерти в Центъра, съобразно техните потребности. За изминалата 2017 г. във Възстановителната програма са включени 41 жертви на домашно насилие, 4 от които са деца.

3.4 Предоставяне на техническа помощ и методическа подкрепа при разработването и предоставянето на услуги на жертви на домашно насилие. - В област Разград се наблюдава повишаване броя на жертвите на домашно насилие, резултат на увеличаващата се агресия в семействата и обществото. По време на проекта или по принцип. Психолог, юрист и социален консултант провеждат консултации с клиентите. Експерт–психолог провежда консултации с жертви на домашно насилие. **Оказана е подкрепа на 41 (четиридесет и една) жертви на домашно насилие.** Заведени са две съдебни дела. В рамките на проекта активно се работи по оказване на психологическо, социално и юридическо консултиране на жертвите в малките населени места. Изключително интересен за практиката на Консултативния център по проблемите на домашното насилие е случаят на Теменужка Николова.

След като от Отделение по хирургия към МБАЛ „Свети Иван Рилски“, град Разград се получи сигнал е поискана заповед за незабавна защита, но Районен съд Разград отказа. Мобилен екип на Консултативния център посети пострадалата жена в билницата и предостави консултантска подкрепа. Заради усложнено общо състояние жената е транспортирана в изключително тежко състояние в болница в град Русе, където почина. По случая има заведено досъдебно производство в Районна прокуратура Разград, като липсва информация за хода му.

4. Мониторинг и контрол върху програмите за извършители на домашно насилие.

4.1 Изискване на доклади от доставчиците на социални услуги, анализ и изготвяне на кратки 6 месечни обзори на нивото спецификите на предоставяните в областта социални услуги. – Сдружение Център на НПО в Разград изпраща доклади, в които са описани случаите на извършители на домашно насилие до Районните съдилища в региона, Районите прокуратури, Окръжна прокуратура, както и до членовете на Областния свет по превенция на домашното насилие.

4.2 Изработване на програми за работа с извършителите на домашно насилие - През изминалата 2017 г. Сдружение „Център на НПО“ в Разград продължи да прилага ефективно Специализирана програма за работа с извършители. В началото на всяка година се прави преглед на пълната документация и се актуализират документите при необходимост.

4.3 Проследяване и наблюдение на извършители на домашно насилие с наложени мерки по чл. 5, ал. 1, т. 5 от ЗЗДН. - През 2017 година в Специализирана програма за работа с извършители са включени 22 (двадесет и двама) извършители на домашно насилие (21 мъже и една жена). Пет от извършителите са участници в програмата от предходен проект, а 17 от тях са новорегистрирани. Сдружение „Център на НПО в Разград“ има установени добри работни отношения със съд и полиция във всички общини. При случай на домашно насилие съдът задължава лицата са посещават специализирани програми. Препис от съдебното решение се изпраща до организацията в част от случаите. По този начин при неспазване на постановеното съдебно решение екипът на Консултативния център предприема няколко последователни действия: 1. Минават минимум 30-40 дни от получаване на информация от съда; 2. Сезира Районна прокуратура при неявяване, за да се предприемат нужните действия. При работа с извършители на домашно насилие се провеждат консултации с психолог, юрист (при необходимост) и социален консултант. След всяка проведена консултация се изготвя протокол от експерт. Всеки клиент има досие (график, анкетен лист, протокол от консултация и друго, според случая).

Сдружение „Център на НПО в Разград“ има установени партньорски отношения с районните съдилища в област Разград. Съдилищата изпращат препис от съдебно решение, в случай че е постановено извършител да посещава Специализирана програма към Консултативния център по проблемите на домашното насилие в Разград (СНЦ „Център на НПО в Разград“).

Екипът на Консултативния център има стройна организация и следи за неспазване на съдебното решение, което е наказателно престъпление по смисъла на Българското законодателство.

След постановено съдебно решение, се изчаква извършителят минимум един месец, в който той, като заинтересована страна, трябва да осъществи контакт с Консултативния център. В случай, че това не се случи, се изготвя жалба до компетентната Районна прокуратура. Част от сигналите, екипът обжалва и пред Върховна касационна прокуратура.

5. Стимулиране на партньорството между местната власт, териториалните структури на централната изпълнителна власт, съдебната власт; структурите на Български лекарски съюз и на Адвокатската колегия, както и доставчиците на услуги.

5.1 Създаване на система за комуникация – Областният съвет за превенция на домашното насилие и Областният оперативен екип към Съвета има изградена система за комуникация, включваща контактен лист с имена, имейли и номера на мобилни телефони на всички членове на ОСПДН и ОЕЕ. За да бъде комуникацията бърза и удобна е създадена група от имейли и писмата се изпращат по електронна поща.

СНЦ „Център на НПО в гр. Разград“ има изградени добри отношения с местни институции, в рамките на Местния механизъм за приложение на ЗЗДН. Комуникацията с периодична, по емайл, телефон или при лични срещи.

За ефективното разгръщане на дейностите и предлагане на качествени социални услуги към деца, преживели насилие ЦОП към Сдружение „ЖАНЕТА“ си взаимодейства с различни структури и организации: Дирекция „Социално подпомагане“, МВР, Прокуратура, Община, НПО, училища. Представител на ЦОП участва като редовен член на Координационен механизъм за работа с деца, преживели насилие и в риск от насилие.

Община Лозница има създадена система за комуникация с РУ на МВР, социални служби, директори на учебни заведения.

5.2 Запознаване на компетентните органи с резултатите от текущия мониторинг

РДСП-Разград предоставя периодично информация до ОДМВР – Разград в изпълнение на Инструкция № Из-2673 от 10.11.2010 г. за реда за осъществяване на взаимодействието между органите на Министерството на вътрешните работи и на Министерството на труда и социалната политика при защита от домашно насилие. Информацията съдържа данни за регистрираните доставчици на социални услуги, подходящи за лица, пострадали от домашно насилие, и развиващи дейност в района на област Разград.

„Екипът на СНЦ „Център на НПО в гр. Разград“ изпраща периодични доклади, с които се проследяват случаи на домашно насилие (жертви и извършители) – виж т.4.1, т.4.2.

За дейностите по предоставяне на услугите ЦОП към Сдружение „ЖАНЕТА“ изготвя регулярни и годишни доклади до Община Разград, Дирекция „Социално подпомагане“, АСП, ДАЗД.

5.3 Съвместни обучения – виж т.1.2 и т.1.4.

Социалните работници от отдел „Хора с увреждания и социални услуги“ и отдел „Закрила на детето“ към ДСП в област Разград участват в различни кръгли маси, обучения брифинги, супервизии организирани от Центъра на НПО, Института за социални дейности и практики.

Представители на Община Лозница участваха в изнесена лекция, организирана от Сдружение „Център на НПО в Разград“. Лекцията беше изнесена в заседателната зала на РУ на МВР в град Лозница. Присъстваха служители на Община Лозница, РУ на МВР, социални служби, директори на учебни заведения.

5.4 Създаване на постоянно действащи мобилни екипи от представители на МВР, ДСП и Районни прокуратури. – Центърът на НПО в Разград самостоятелно предоставя мобилни консултации на жертви и извършители на домашно насилие в малките и отдалечени населени места от общинските центрове (от 2015 г.). Чрез мобилните приемни се предоставя лесен достъп до нови социални услуги в подкрепа на общността. При реализиране на проектните дейности са проведени три мобилни приемни в 7 общини на област Разград, което е подходящ начин да консултираме граждани, които имат затруднение (финансово, икономическо) да се придвижат до областния център. По време на мобилни приемни се провеждат индивидуални консултации с психолог, юрист и социален консултант.

5.5 Определяне на лица за контакт на ниво Районни прокуратури, РУ на МВР, ДСП за координиране при случаи на домашно насилие. – ОД на МВР предостави списък на районни координатори по въпросите за домашно насилие. Според прокуратурата контактни точки от тяхна страна са дежурните прокурори.

5.6 Сътрудничество за създаване на Кризисен център за жертви на домашно насилие в град Разград. – Сдружение „Център на НПО в Разград“ активно стои зад позицията си за неотложното създаване на Кризисен център в областта. Продължава да търси финансова подкрепа за реализиране, но не среща подкрепа на местно ниво. Според сдружението липсва достатъчно ангажираност у институциите за конкретни мерки по този наболял проблем.

Относно дейностите свързани със сътрудничество за създаване на Кризисен център за жертви на домашно насилие в град Разград, според РДСП няма промяна в ситуацията от 2016 г. Местните власти имат водеща роля за развитието на социалните услуги. Провеждани са многократни разговори между директора на РДСП и общинска администрация за подходяща сграда, в която да се инвестират средства за осигуряване на необходимите материални изисквания, но на този етап Общината не разполага със сграден фонд отговарящ на изискванията.

През 2017г. Дирекция „Социално подпомагане“ – Кубрат подписва Споразумение за сътрудничество в областта на борбата с домашното насилие със Сдружение „Русенска Католическа организация – Каритас“ (15.11.2017 г.) Поводът е настаняване на жертва на домашно насилие в Кризисния център, на същата организация.

IV. Други дейности по превенция на домашното насилие и прилагане на Закона за защита от домашното насилие (ЗЗДН), извън обхвата на описаните по-горе приоритетни области и дейности, като услуги, работа по конкретни случаи, обучения за повишаване компетентностите на Вашите служители по прилагането на ЗЗДН, кампании, дискусии, работни срещи и др.

Кръглата маса в Общински културен център в Разград беше финално събитие по проекта „Агресия, тормоз, насилие...в нашето училище?“. В нея участваха представители на Районен съд-Разград, Районна прокуратура-Разград, ОДМВР-Разград, ученици и учители от няколко училища от област Разград, проф. Нели Бояджиева и проф. Нели Иванова от СУ „Св. Климент Охридски“. Събитието откри областният управител Гюнай Хюсмен. Той поздрави Центъра на НПО, който чества 20 години от създаването си. „Правителството обръща сериозно внимание на темата за домашното насилие и въздействието й върху учениците в училищата“, заяви г-н Хюсмен.

„Цялата държавна машина 24 часа в денонощието е на разположение на младите хора, защото вие сте нашето бъдеще. Съвместно с Центъра на НПО ще продължаваме да работим, за да живеете достойно, да растете и се развивате без насилие“, обърна се към тийнейджърите в залата областният управител. Той изрази удовлетворението и гордостта си, че по темата за противодействие на домашното насилие регион Разград е на първа позиция в страната с първия създаден и действащ Областен съвет за превенция на домашното насилие. На кръглата маса е представен обобщен анализ от анкетни карти „Да споделя и аз“, които Сдружението периодично предлага на вниманието на съд, прокуратура, полиция и образователни институции, участници проектни дейности. Проф. Нели Бояджиева представи анализ на инструмент „Сажи“, който отразява отношението на институциите към домашното насилие, като едно социално явление. Пред участниците в Конференцията е представена и Програма за превенция на домашното насилие в училища и детски градини. Събитието приключи с изготвени изводи и препоръки от участниците за подобряване работата по ЗЗДН.

През 2017 година са проведени две индивидуална и две групова супервизия за екипа на проекта. Проведните индивидуални и групови супервизии подпомогнаха екипа на проекта. Според експерт-супервизор екипа на проекта се развива добре; има желание да развива и активно да участва в проектни дейности.

Центърът на НПО в Разград има обучен и квалифициран екип, който притежава сериозен опит в работа с домашно насилие, специфични компетенции и експертни знания: проф. Нели Бояджиева – експерт, учител и супервизор; проф. Нели Иванова – експерт, Георги Милков – социален консултант/педагог, ръководител на Консултативния център; Диляна Георгиева – юрист, ръководител на Правна програма; Димо Борисов – адвокат/педагог; Мила Златева – психолог; Стоила Маринова – психолог/педагог; Ивелина Игнатова – адвокат/педагог; Димитър Димитров – сътрудник ИТ/педагог и Венцеслава Енчева – координатор/анализатор.

Центърът на НПО в Разград предложи на Областния управител Гюнай Хюсмен, Областният съвет за превенция на домашното насилие в област Разград да бъде предложен като добра практика в Доклад за предприетите мерки по прилагането на Плана за действие за изпълнение на Заключителните препоръки към Република България, отправени от Комитета на ООН, за премахване на дискриминацията по отношение на жените (CEDAW). В приетия с решение на Министерския съвет на Република България от 7.11.2017 г. документ е подчертана основната заслуга на СНЦ „Център на НПО в Разград“ за сформирание на Съвета.

Община Лозница има създадена фейсбук страница за подаване на мнения, предложения и сигнали за домашно насилие.

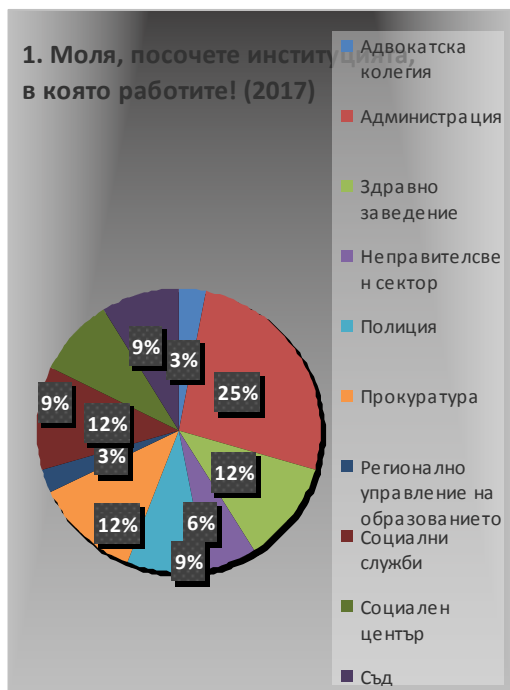
V. Самооценка на професионалистите по Приложение на Закона за защита от домашното насилие през 2017г.

Важна част от процеса на планиране на дейността е ОСПДН е пълноценно участие и въвличане на всяка институция, организация и социален център в дейности по оценка.

Областният управител Гюнай Хюсмен се обърна с писмо до членовете на Областния съвет с молба за коментар, идеи и предложения за подобряване процеса на сътрудничество, в рамките на Местния механизъм за сътрудничество между институциите в региона за приложение на ЗЗДН и неговата институционална форма Областен съвет за превенция на домашното насилие в област Разград.

Картата е стандартизирана и включва важни теми за анализ и дискусия, които да подпомогнат общия процес на планиране и развитие на политиките на Областния съвет: Използване на типични институционални инструменти за подкрепа на жертви на домашно насилие; Наличие на екип за работа по прилагане на Закона; Регистър на жертви на домашно насилие; Провеждане на вътрешно

обучения как се прилага ЗЗДН; Контактване с други институции по проблема; Проследяване развитието на случаите; Насочване на жертви към Консултативния център по проблемите на домашното насилие; Съвместна работа по конкретни случаи; Има ли публична информация за разгледани случаи.

Самооценката разглежда въпроси, като: Профил на професионалисти, които прилагат ЗЗДН; Степент на познаване на ЗЗДН; Типични институционални инструменти за подкрепа на жертви и извършители на домашно насилие; Конкретни стъпки, предприети по случаи/сигнали за домашно насилие в действителност; Обучения за ЗЗДН; Обратна връзка с клиентите; Проблеми и предизвикателства при прилагане на ЗЗДН; Предложения за подобряване на работата

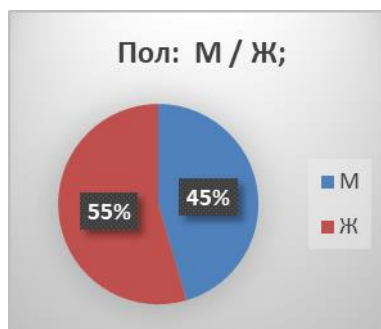
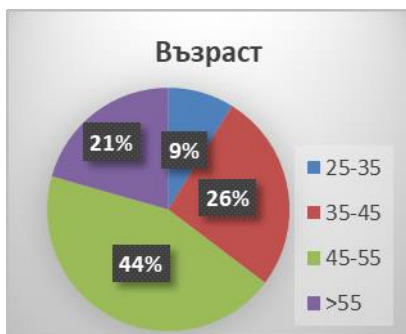
по ЗЗДН.

Периодът на оценката е 12.2017 - 02.2018. Дейността съответства на цел 5. Стимулиране на партньорството между местната власт, териториалните структури на централната изпълнителна власт, съдебната власт; структурите на Български лекарски съюз и на Адвокатската колегия, както и доставчиците на услуги, включена в План за дейността на ОСПДН за 2017г.

През 2017 г. участват в оценката професионалисти от Адвокатска колегия; Администрация (Областна/общинска администрация); Здравни заведения; Неправителствен сектор; Полиция (ОД на МВР и РУ на МВР); Прокуратура (Районна/Окръжна прокуратура); Регионално управление на образование (РУО на МОН); Социални служби (РДСП/ДСП); Социални центрове; Съд (Районен/Окръжен съд);

През 2017г. се увеличава броя на участниците от сферата на управлението – една четвърт от запитаните (26%) са представители на областна/общинска администрация. На второ място с малко повече от една десета (12%) са представителите на Социалните служби (РДСП/ДСП) както и представителите на прокуратурата (Окръжна/Районна прокуратура).

На трето място са здравните заведения с една десета (11%). На четвърто място с около една десета (9%) са представители на полицейските служби (ОД на МВР/ РУ на МВР), на социалните центрове и на съда (Окръжен/Районен съд). На пето място са представителите на НПО (6%). На шесто място (3%) са представителите на Регионално управление на образованието (РУО на МОН) и на адвокатска колегия (3%).

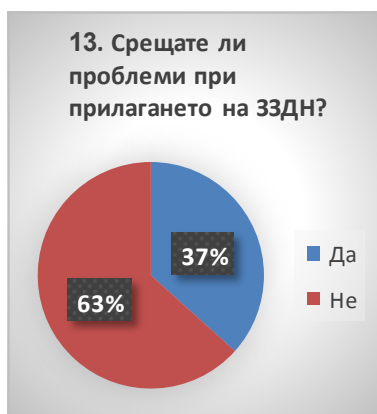

Почти равен брой мъже и жени, с лек превес на жените (55%) участват в проучването през 2017г. Най-голям процент от запитаните (44%) е на възраст между 45 и 55 години през 2017г. 100% от запитаните през 2017 са с висше образование.

13. Повече от три пети (63%) от запитаните не срещат проблеми при прилагането на ЗЗДН.

Сред отрицателните отговори са: 13 отговора НЕ, 1 Не срещаме, по 1 отговор “Не е приложимо съм нашата институци и Не е имало такива случаи.

Близо две пети (37%) срещат проблеми при прилагането на ЗЗДН. Все още липсва социална инфраструктура за ефективно приложение на закона, при която жертвите получават адекватна защита и подкрепа, а извършителите осъзнават цялата строгост на закона и се справят с агресивното поведение.

Сред тези, които срещат проблеми при прилагането на ЗЗДН са следните отговори:

- “Проблемни ситуации има. Стремим се да ги отстраняваме в хода на работата.

Да, проблеми има. Същите са свързани с частната ситуация и нужда на всеки отделен случай, с невъзможността да осигуриш подкрепяща среда за пострадалия за по-дълъг период от време. Много често предоставянето на социална услуга временно решава проблема. Насилието е тежък личен и социален проблем, който не може да се реши само с подкрепата на институциите. За успешно развитие на случая оказват роля множество фактори – ресурси на клиента /образование, възраст, характерови особености, здравословно състояние, трудова характеристика/, ресурси на общността / деца, близки, съседы, приятели, местна общност/, наличие на собствено жилище и много други. Именно тези фактори често възпрепятстват предоставянето на социална подкрепа или същата е временна и жертвата в даден период отново се връща в средата на насилие.

- Срещаме проблеми. Един от тях е разпита и снемане на информация на дете жертва на домашно насилие – все още в нашият град се налага детето да бъде разпитвано по 4- 5 пъти от различни институции и специалисти много често в крайно неподходяща обстановка. Това води до повторно преживяване на травмата и силно затруднена работа на психолога при овладяване на проблема впоследствие
- Все още продължава да се счита, че ако детето е свидетел на насилие например към неговата майка, то не е жертва. Практиката ни показва, че последствията за самото дете са много тежки дори и да е свидетел.

- На част от жертвите им е трудно да представят достатъчно доказателства – няма свидетели, закъснели са или не са пожелали да бъдат прегледани от лекар, отлагали са дълго споделянето с близки и сигнализирането на институциите.
- Имаме случаи при които е постигнат успех , мерките по закона оказват своя ефект, но жертвата решава да възстанови предишния си живот с мисълта, че нещата са променени и няма да има повторно насилие .
- Имаме случаи, в които майки чиито деца са претърпели насилие вземат страната на насилника и не подкрепят , а обвиняват детето. Тогава работата с него е изключително трудна и се налага извеждане от семейството- детето е най потърпевшо от ситуацията..
- Имаме случай при издадена заповед за защита и нарушена от насилника жертвата се чувства безсилна и търси възможности за живот в друго населено място.
- Проблем е да накараме жертвата да сигнализира и да ни съдейства, за да ѝ помогнем.
- В не еднаквото тълкуване и прилагане на закона от различните съдилища.
- Трудно вземат решени да водят съдебно дело по ЗЗДН.
- Бързо губят интерес и се отказват от водене на делото (по ЗЗДН), защото не са независими – нямат работа, финансова са зависими от извършителя, живеят заедно с насилника в едно жилище, имат деца.
- Не малка част от извършителите на домашно насилие не изпълняват съдебни решения да посещават специализирани програми, като са се явили и не са подписали необходимите документи. Подадени са няколко сигнала до Районна прокуратура, като по част от сигналите са образувани предварителни проверки и досъдебни производства.
- Липсата на необходимата чувствителност или недооценяване на темата сред съдии и прокурори пречи на професионалната им преценка.
- Понижената заинтересованост, активност и достатъно компетентни действия на социалните служби в областта затруднява превантивната работа в образователните институции.
- През последните две години се наблюдава процес на засилено текучество в състава на полицейските служби в област Разград, поради което се налага непрекъсната подготовка и квалификация на новоназначаваните служители.
- Семейни лекари и центрове за спешна помощ отказват да издадат документ, който да удостовери констатираните увреждания или следи от насилие, независимо че според а ЗЗДН всеки медик е длъжен по искане на жертва на домашно насилие да издава валиден документ.
- Шест години след подписване на Местния механизъм за приложение на ЗЗДН в област Разград може да се обобщи, че в голяма степен формално се изпълняват разписаните ангажименти на социалните служби в област Разград. Констатираме недостатъчна активност и заинтересованост на социалния сектор в Лудогорието, което затруднява процесът на превенция. Важна роля в този процес има РДСП, която е пасивен наблюдател.

- Домашното насилие не е във фокуса на действие на социалните работници, въпреки системната подкрепа (обучения, тренинги, учебни посещения) и предоставяна информация от Консултативния център по проблемите на домашното насилие в Разград.
- Социалните служби в област Разград продължават тенденцията да идентифицират само децата жертви на домашно насилие и да не разпознават за жертви на домашно насилие, навършили пълнолетие лица.
- Липсва информация за развитие на регистрираните случаи на жертви на домашно насилие в дирекции социално подпомагане. Не е ясно как социалните работници оказват подкрепа и проследяват възстановяване на жертви на домашно насилие.
- Липсва процедура за действия в такива случаи на самозаявили се клиенти относно заявление на жертви да бъдат регистрирани в ДСП. За неуспеха на този процес е важна ролята на РДСП Разград, която не е активна страна.

При прилагане на ЗЗДН срещам затруднения при:

- работа с клиенти, у които липсва достатъчно мотивация да търсят подкрепа;
- Работа с извършители, насочени от компетентен районен съд;
- Недостатъчна активност и страх, сред учителите да сигнализират при случай на домашно насилие;
- Неактивното общество, свикнало повече да бездейства, отколкото да действа;
- Съществуват предрасъдци и стереотипи на населението в малките населени места;
- Проблем е да накараме жертвата да сигнализира и да ни съдейства.
- Да. Срещаме проблем и с връчването на заповедите за незабавна защита на извършителите, а оттам и отстраняването им от съвместно обитаваното жилище.
- необходима е информация за ролята на медицинските специалисти в приложение на ЗЗДН и участие в мултидисциплинарни екипи на работа; необходима е информация за добри практики в решаване на случаи на домашно насилие с участие на медицинските специалисти”.

14. Заслужава внимание да се изследва внимателно защо близо половината от участвалите в оценката (33%) нямат предложения за подобряване на работата по Закона за защита от домашно насилие.

Много незначителна част (3%) предлагат “консултиране”, в рамките на които спадат отговори като: “да се развие социалната мрежа за подкрепа и въздействие”

Темата за кризисния център се появява в оценката на професионалистите през 2017 г. За първи път кризисния център е поставен, като приоритет на областно ниво, в плана за работа на Областния съвет по превенция на домашното насилие (2016г.).

Независимо че темата съществува от години в планиране на социалните услуги в община Разград, напредък липсва. През 2018г. няма Кризисен център за жертви на домашно насилие в Разград, въпреки взето решение на Общински съвет Разград почти 10 години преди това (2009г.).

Близо една пета (18%) посочват създаване на Кризисен център:

1. “Разкриване на кризисен център. Разкриване на услуги за пълнолетни жертви на домашно насилие с постоянно държавно финансиране, като част от борбата с този проблем.
2. Откриването на Кризисен център за жертви на домашно насилие и трафик в град Разград да бъде приоритетна задача за изпълнение през 2018 г. за ОСПДН;”
3. Да се открие кризисен център за жертви на домашно насилие и трафик в град Разград през 2018г.;
4. Да се изгради кризисен център в община Разград за жертви на домашно насилие
5. Липса на кризисен център в област Разград и/или жилища за временен престой на лица, жертви на насилие;
6. Липсва кризисен център за спешно настаняване. При случаи на тежко домашно насилие жертвите избират да останат при насилника в сравнение с това да отидат в друг град, децата да сменят среда и приятелски кръг.
7. Липсва напредък за откриване на кризисен център в град Разград. Не се наблюдава взаимодействие по темата за разкриване на защитено място за жертвите на домашно насилие в Лудогорието. Констатираме трайна липса на инициатива от страна на местните власти в областния град. Ролята на РДСП Разград не е ясна, въпреки че е отговорен държавен орган за даване съгласие за разкриване на новата социална услуга.

Близо една пета (18%) предлагат “Съдействие на институции” :

- Хубаво е да има комуникация с училищата – да се запознаят с действието на този закон ЗЗДН; Полицията добре си върши работата и ги насочва към съда да подават жалби за защита по ЗЗДН; ДСП – перфектни са по всички дела за децата с доклади – всичко се компектова.
- Уведомяването на служител на РУМВР за издадена заповед за незабавна защита да се счита за връчване. Вземането на личните вещи от извършителя да се извършва в присъствието на полицаи непосредствено след уведомяването за издадената заповед.
- Да се създаде подходящ механизъм за идентифициране на домашното насилие от медицински специалисти в лечебните заведения, амбулаторни и домашни условия, като се информират пострадалите за правата им за лечение, защита и подкрепа;
- Да се включват активно медицинските специалисти в мултидисциплинарни екипи по превенция на домашното насилие в област Разград;
- Да се засили ролята на медицинските специалисти-общорактикуващи лекари, адвокати и педагогически специалисти/учители в процеса на превенция.
- Полицейските служители да оказват съдействие на неправителствените организации при случай на непосещение на извършител в специализирана програма;

- Да се сформира мобилен спешен екип с участие на: полицай, експерт от граждански сектор, социален работник;
- Да бъде изградена методика, чрез която да се проследяват и събират наложените глоби на извършители от РС.”

Близо една пета (13%) дават като предложение “информираност”:

- ОСПДН да бъде информиран периодично (2-3 пъти годишно) за резултатите от реализирането на Възстановителна програма за жертви и Специализирана програма за извършители на домашно насилие, прилагани от Сдружение „Център на НПО в Разград“;
- Да се засили ролята на медицинските специалисти-общопрактикуващи лекари, адвокати и педагогически специалисти/учители в процеса на превенция;
- съдът да бъде информиран (с доклад, писмо) какви са резултатите от участието в специализираните програми за извършители на домашно насилие, които са участвали по силата на съдебно решение;
- Законът работи, но е необходимо да се търсят повече форми за подкрепа на жертвите, за да е възможно повече хора да търсят защита срещу извършителите и да успеят да намерят път в живота, при който да са независими от тези извършители. Какъв е ефектът от програмите за жертви и програмите за извършители и как той се измерва;
- Чрез местните медии да бъде дадена повече информация „Как домашното насилие се отразява върху децата”, защото според мен все още съществуват много семейства, които родителите смятат, че е по-важно да останат заедно за да могат да гарантират така по-добро благополучие на детето и не си дават сметка за последствията от това, че детето живее в среда от насилие. Подобна информация би накарала повече родители да се замислят върху последиците от техните решения;
- Информационни кампании, за да бъдат насърчавани жертвите за активност при случай на домашно насилие.

Една десета (10%) искат обучение и развитие:

- Да се планират обучения и други подходящи форми за повишаване компетентностите по прилагането на ЗЗДН, превенцията на домашно насилие и реакция при случаи на домашно насилие на полицейски служители, съдии и прокурори, както и адвокати, учители, социални работници и медицински специалисти;
- Да се планират обучения и други подходящи форми за полицейски служители, съдии и прокурори, както и адвокати, учители, социални работници и медицински специалисти.
- би могло да се помисли върху специалното обучение на социалните работници да разпознават домашното насилие в работата си и да работят с жертвите така, че те да осъзнаят смисъла на институционалната намеса.
- Да се увеличава ангажираността на медицинските специалисти и подобрява чувствителността по темата за домашното насилие, чрез участие в различни обучителни форми и консултативни формати;

Развитие на Местен механизъм по ЗЗДН очакват близо една десета (8%):

- Да се направи преглед и актуализира Местен механизъм за прилагане на Закона за защита от домашно насилие, подписан през 2011г.
- Да се разшири Местния механизъм, като към него се присъединят МБАЛ Разград, МБАЛ Кубрат, МБАЛ Исперих и РУО Разград;
- Да се активизира дейността на Областния съвет по превенция на домашното насилие, в съответствие с приетия Тригодишен план за работа;”

Приложение № 1

Медийно отразяване на случаите на установено домашно насилие.

През изминалата 2017 г. има над 22 публикации в медиите. Сдружение „Център на НПО в Разград” периодично подготвя и изпраща съобщения до местни печатни и електронни издания.

1. <http://e-razgrad.bg/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82-%D0%B2%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%B2%D0%B0-%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%88%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D0%BD%D0%B0%D1%81/> - Проект вкарва темата за домашното насилие в училище
2. <http://razgrad.topnovini.bg/node/748255> - Нов проект за работа с деца за превенция на домашното насилие започва в Разград.
3. <http://www.ngobg.info/bg/news/107086-%D0%BD%D0%BE%D0%B2-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82-%D0%B7%D0%B0-%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0-%D1%81-%D0%B4%D0%B5%D1%86%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D1%8F-%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%88%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D0%B8%D0%B5-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B2%D0%B0.html> - Нов проект за работа с деца за превенция на домашното насилие започва в Разград
4. <http://bnr.bg/shumen/post/100790746/iiii> - Проект за работа с деца срещу домашното насилие
5. http://www.ekip7.bg/index.php?option=com_content&task=view&id=21140&Itemid=1 - Пътуващ театър запознава децата с домашното насилие
6. <http://www.bta.bg/bg/c/BO/id/1509287> - Чрез интерактивни методи ще учат децата в Разградско как да разпознават домашното насилие
7. http://www.ekip7.bg/index.php?option=com_content&task=view&id=21357&Itemid=26 – Обучиха 30 учители и деца да разпознават домашното насилие
8. <https://dariknews.bg/regioni/razgrad/deca-i-vyзрастni-zaedno-pishat-programa-za-preveniia-na-nasilieto-v-uchilishte-2006499> - Деца и възрастни заедно пишат програма за превенция на насилието в училище.
9. http://www.ekip7.bg/index.php?option=com_content&task=view&id=21744&Itemid=1 - Жена почина, докато институциите умуват дали е жертва на домашно насилие
10. <https://dariknews.bg/regioni/razgrad/zhenapochina-dokatosydyt-reshi-zhertvaliena-domashno-nasilie-ili-ne-2018329> - Жена почина, докато съдът реши жертва ли е на домашно насилие или не

11. <https://dariknews.bg/regioni/pleven/os-pleven-shte-e-domakin-na-edin-shamar-ili-domashno-nasilie-kak-da-vyzpitavame-decata-si-2018237> - ОС-Плевен ще е домакин на "Един шамар или домашно насилие? Как да възпитаваме децата си?!"
12. <http://www.pleven.utre.bg/2017/04/21/427244-odmvr-pleven-be-domakin-na-rabotna-sreshta-po-proekt-agresia-nasilie-tormoz-oz-v-nasheto-uchilishte> - ОДМВР – Плевен бе домакин на работна среща по проект "Агресия, насилие, тормоз... в нашето училище"
13. http://www.ekip7.bg/index.php?option=com_content&task=view&id=21731&Itemid=1 - Психологът Стоила МАРИНОВА: 70% от децата, жертви на домашно насилие, повтарят семейния модел
14. Пътуващ театър „Живот без насилие“ гостува в Разград- <http://bnr.bg/shumen/post/100831761/patuvashiat-teatar-jivot-bez-nasilie-gostuva-v-razgrad>
15. Пътуващ театър „Живот без насилие“ гостува днес и утре в Лудогорието - <http://radiatorgrad.com/%d0%bf%d1%8a%d1%82%d1%83%d0%b2%d0%b0%d1%89-%d1%82%d0%b5%d0%b0%d1%82%d1%8a%d1%80-%d0%b6%d0%b8%d0%b2%d0%be%d1%82-%d0%b1%d0%b5%d0%b7-%d0%bd%d0%b0%d1%81%d0%b8%d0%bb%d0%b8%d0%b5-%d0%b3/#sthash.qTQnzREU.dpuf>
16. С кръгла маса завърши проектът „Агресия, тормоз, насилие...в нашето училище?“
 - <https://dariknews.bg/regioni/razgrad/s-krygla-masa-zavyrshi-proektyt-agresia-tormoz-nasiliev-nasheto-uchilishte-2030800>
17. Областният управител откри кръгла маса по проект срещу домашното насилие
 - <http://www.rz.government.bg/bg/news/817-%d0%be%d0%b1%d0%bb%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%bd%d0%b8%d1%8f%d1%82-%d1%83%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%b8%d1%82%d0%b5%d0%bb-%d0%be%d1%82%d0%ba%d1%80%d0%b8-%d0%ba%d1%80%d1%8a%d0%b3%d0%bb%d0%b0-%d0%bc%d0%b0>
18. За период от шест месеца Центърът на НПО в Разград е оказал подкрепа на 26 жертви на домашно насилие <http://www.bta.bg/bg/c/BO/id/1598334>
19. Кръгла маса по проблемите на домашното насилие се проведе в Разград
 - <http://razgrad.topnovini.bg/node/774890>
20. Кръгла маса по проблемите на домашното насилие
 - <http://bnr.bg/shumen/post/100842738/kragla-masa-po-proekt-sreshtu-domashnoto-nasilie-se-otkri-v-razgrad>
21. С кръгла маса завърши проект за насилието и тормоза в училищ
 - http://www.ekip7.bg/index.php?option=com_content&task=view&id=22237&Itemid=1
22. Кръгла маса по проект срещу домашното насилие
 - <http://e-razgrad.bg/%D0%BA%D1%80%D1%8A%D0%B3%D0%BB%D0%B0-%D0%BC%D0%B0%D1%81%D0%B0-%D0%BF%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82-%D1%81%D1%80%D0%B5%D1%89%D1%83-%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%88%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%BE/>

Организацията публикува информация по темата за домашното насилие на своята интернет страница: <http://www.ngo-rz.org/>, както и във фейсбук страница на Консултативен център по проблемите на домашното насилие в Разград, където има над 390 активни членове.

Сдружение „Център на НПО в Разград“ изпраща покана и прессъобщение за всяко организирано събитие, което допълнително увеличава обществения интерес по темата за домашното насилие в региона.

Приложение 2: Статистическа информация за последните три години на районните съдилища с район на действие Окръжен съд Разград
Производства по Закона за защита от домашното насилие

Районен съд	шифър на реда	останали несвършени дела в началото на период	ПОСТЪПИЛИ ДЕЛА			продължаващи дела под същия номер	общо постъпили дела през отчетния период	всичко дела за разглеждане	Брой жертви на домашно насилие			СВЪРШЕНИ ДЕЛА									
			новообразувани	получени по подсъдност	върнати дела за ново разгл. под нов номер				жени	мъже	деца	ОБЩО	искът уважен изцяло	искът уважен отчасти	искът отхвърлен	прекратени дела		влезли в сила дела	Мерки по ЗЗДН	издадени заповеди по наложени мерки	останали несвършени дела в края на период
																по спогодба	по други причини				
2015																					
РС Разград	0801	3	27				27	30	21	6	3	28	15	3	4		6	28	19	23	2
РС Исперих	0801		35	1			36	36	32	5	4	34	15			5	14	34	15	15	2
РС Кубрат	0801	4	14	1			15	19	13	3		18	12	1	1		4	18	27	10	1
2016																					
РС Разград	0111-1	2	32				32	34	36	2	8	30	20	1	3		6	30	25	27	4
РС Исперих	0111-1	2	37				37	39	32	5	11	34	13	1		4	16	27	14	14	5
РС Кубрат	0111-1	1	11				11	12	11			12	8				4	12	23	8	0
2017																					

РС Разград	0111- 1	4	18		1	1	20	24	22	3	5	22	11	2	2		7	22	13	13	2
РС Исперих	0111- 1	5	26				26	31	20	6	7	30	7	1	4	4	14	25	7	7	1
РС Кубрат	0111- 1		12				12	12	10	2	1	11	10	1				11	28	9	1